COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 12.11.2008
COM(2008) 748 final

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Monitorizarea globală pentru mediu și securitate (GMES): pentru o planetă mai sigură

{SEC(2008) 2808}
{SEC(2008) 2809}

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Monitorizarea globală pentru mediu și securitate (GMES): pentru o planetă mai sigură

1. INTRODUCERE

La mijlocul secolului XX, ne-am contemplat, pentru prima dată, planeta din spațiu. Văzut din spațiu, Pământul pare o minge mică și fragilă dominată nu de activitatea oamenilor, ci de grupuri de nori, oceane, vegetație și terenuri[1].

Sistemele spațiale ne ajută să înțelegem fragilitatea planetei noastre. Acestea asigură instrumente menite a sprijini umanitatea să facă față provocărilor cu care se confruntă în secolul XXI, precum pericolele legate de securitate, degradarea mediului înconjurător și schimbările climatice. Observarea Pământului reprezintă o puternică tehnologie avansată care, prin intermediul unor dispozitive terestre și spațiale, poate monitoriza mediul terestru și pericolele privind securitatea și poate furniza informații prompte și fiabile. Europa a decis, prin urmare, să își dezvolte capacitatea operațională independentă prin intermediul inițiativei privind Monitorizarea globală pentru mediu și securitate (GMES). Această decizie a reflectat creșterea responsabilității UE la nivel european și mondial. Înființarea unui astfel de sistem marchează o opțiune strategică a UE, cu impact de durată asupra dezvoltării viitoare a UE pe plan politic, economic, social și științific.

Până în prezent, au fost întreprinse acțiuni substanțiale pentru a pune în practică conceptul care stă la baza GMES. Recunoscând importanța observării Pământului, Consiliul a avizat abordarea propusă[2] și a primit favorabil inițiativele președinției austriece și germane a UE[3] privind viitoarea structură și administrare a GMES, pe baza eforturilor conjugate ale Agenției Spațiale Europene (ESA) și ale Uniunii Europene (UE).

În prezent, GMES a intrat în etapa sa pre-operațională. În anul 2011, va fi posibil din punct de vedere tehnic să se treacă la etapa operațională a acestui program.

Astfel, Consiliul a reafirmat, de curând[4], necesitatea implementării rapide a GMES și a solicitat Comisiei să redacteze un plan de acțiune care să permită elaborarea unui program UE menit să garanteze disponibilitatea serviciilor GMES și a datelor critice privind observarea. În acest context, Consiliul a invitat[5] Comisia să propună, până în anul 2008, modalități de finanțare, asigurare a infrastructurii operaționale și administrare eficientă a GMES.

Fiind elaborată în urma unor consultări intense cu principalele părți implicate, prezenta comunicare constituie răspunsul la invitația respectivă. Principalul obiectiv al comunicării este de a stabili o bază pentru discuțiile viitoare și pentru consolidarea consensului politic

---

1 Raport al Comisiei mondiale pentru mediu și dezvoltare: viitorul nostru comun (A/42/427).
2 Orientările celui de-al treilea Consiliu privind spațiul.
3 Dialogul de la Graz și Foaia de parcurs de la München.
4 Rezoluția Consiliului din 26.9.2008 privind „Impulsionarea politicii spațiale europene”.
5 JO C 136, 20.6.2007, p. 1.

între diverșii parteneri implicați, cu scopul demarării, într-o etapă ulterioară, a acțiunilor de implementare.

2. UN PROGRAM DE OBSERVARE A PĂMÂNTULUI ORIENTAT CĂTRE UTILIZATORI: STADIUL DE AVANSARE ȘI VIITOARELE ACȚIUNI

GMES va furniza servicii de interes public, printre care se numără hărțile pentru operațiunile în situații de urgență, monitorizarea parametrilor schimbărilor climatice sau a compoziției chimice a atmosferei. Au fost depuse deja eforturi substanțiale în domeniul cercetării și al dezvoltării cu privire la observarea Pământului de către UE, ESA și de către statele membre ale acestora, în vederea dezvoltării infrastructurii GMES și a serviciilor pre-operaționale. Este necesar să se asigure trecerea la etapa operațională.

GMES este formată din următoarele trei componente:

Spațiu

Componenta spațială a GMES constă în infrastructură de observare spațială care răspunde nevoilor în materie de date privind serviciile și implică misiuni de observare a parametrilor teritoriali, atmosferici și oceanografici. În practică, aceasta se va baza pe:

- infrastructura spațială europeană existentă sau planificată, îndeosebi sateliții ESA, EUMETSAT și ai statelor membre[6]; și

- infrastructura spațială cofinanțată de UE și ESA.

În cadrul componentei spațiale, este necesar să se reglementeze diversele funcții pentru toate tipurile de infrastructură spațială (misiuni demonstrative, elemente inițiale și recurente ale misiunilor operaționale). În prezent, ca urmare a unei analize a lacunelor efectuată de ESA, ESA și CE sunt în curs de dezvoltare, în comun, a infrastructurii de observare spațială în cadrul Programului ESA privind componenta spațială a GMES. Acest program are drept scop dezvoltarea și implementarea unor misiuni cu sateliți, cunoscute sub numele de „Santinele”.

In situ

Componenta *in situ* a GMES se va baza pe numeroase dispozitive, instrumente și servicii deținute și gestionate la nivel național, regional și interguvernamental în cadrul și în afara UE. Infrastructura *in situ* furnizează date pentru monitorizarea oceanelor Pământului, suprafețelor continentale și atmosferei acestuia. Exemple de astfel de date includ, printre altele, compoziția chimică a atmosferei și calitatea aerului, ponderea suprafețelor acoperite cu gheață și a terenurilor și date geofizice.

Servicii

Serviciile GMES reprezintă baza autonomiei Europei în materie de furnizare a informațiilor la nivel mondial. Domeniul de activitate și programele de acțiune ale serviciilor GMES ar trebui să fie concepute astfel încât să asigure implementarea operațională bazată pe cerințele din

---

[6] Inclusiv misiunile meteorologice și misiunile naționale de obținere a unor imagini multispectrale de înaltă rezoluție și de foarte înaltă rezoluție și a unor date radar.

partea utilizatorilor și ale legislației aplicabile, dar este posibil ca acestea să necesite o stabilire a priorităților în funcție de necesitățile instituționale și ale politicii în domeniu. Furnizarea de informații promptă și eficientă din punct de vedere al costurilor depinde într-o mare măsură de implementarea cu succes a Directivei de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)[7], care prevede elaborarea și schimbul de date pentru implementarea politicilor UE, îndeosebi în sectorul mediului înconjurător. Serviciile GMES vor pune la dispoziție produse la nivel european și mondial.

În anul 2008, au fost lansate serviciile pre-operaționale, care au pregătit viitoarele operațiuni ale programului GMES. Tipurile de servicii GMES sunt, în prezent, următoarele:

- Servicii maritime și atmosferice

Acest grup include servicii de monitorizare și previziuni sistematice privind stadiul subsistemelor Pământului la nivel regional și global, utilizând modele și metodologii care necesită capacități de calcul și de prelucrare considerabile. Aceste servicii produc informații pentru monitorizarea și înțelegerea schimbărilor climatice și pot contribui la realizarea unor progrese în sectorul transporturilor și la obținerea unor cunoștințe aprofundate cu privire la mediul marin, cunoștințe necesare pentru punerea în aplicare a noii politici maritime integrate a UE[8].

- Servicii teritoriale, de urgență și de securitate

Acest grup include servicii privind geoinformațiile pentru monitorizarea teritoriilor, răspunsul la situații de urgență și aplicațiile de securitate la nivel național, regional, european și global.

Dezvoltarea GMES, în etapa inițială, a acordat prioritate înființării unor servicii în domeniul observării Pământului pentru serviciile de mediu și în materie de situații de urgență. În prezent, este necesară accelerarea procesului de dezvoltare a serviciilor de securitate. Aceasta este o oportunitate de a aduce o valoare adăugată rețelei de supraveghere maritimă europene în curs de dezvoltare, ca parte constitutivă a politicii maritime integrate a UE, fapt care va necesita o strânsă cooperare cu și între statele membre și Agenția Europeană de Apărare.

De asemenea, Comisia va propune o abordare privind contribuția GMES la monitorizarea schimbărilor climatice, utilizând elemente preluate din serviciile atmosferice, teritoriale și maritime ale acesteia.

În plus, GMES deține potențialul de a contribui la Sistemul partajat de informații referitoare la mediu (SPIM)[9] propus, ce are drept scop modernizarea și simplificarea colectării, schimbului și utilizării datelor și informațiilor necesare pentru politica de mediu. În acest context, GMES deține potențialul de îmbunătățire a serviciilor furnizate atât factorilor de decizie în materie de politici publice, cât și cetățenilor.

Până la această dată, serviciile GMES sunt incomplete. Acestea nu sunt disponibile încă în totalitate și în mod permanent la nivel mondial, iar durabilitatea acestora nu este, încă, garantată în întregime. Prin urmare, sunt necesare investiții suplimentare, inclusiv în

---

7 Directiva 2007/2/CE

8 O politică maritimă integrată pentru Uniunea Europeană („Cartea albastră"), Bruxelles, 10.10.2007, COM(2007) 575 final

9 COM(2008) 46 final din 1.2.2008

infrastructura spațială, pentru a acoperi lacunele existente în privința serviciilor GMES și a garanta durabilitatea și fiabilitatea pe termen lung a acestora. În plus, va fi necesar să fie reuniți periodic diferiți factori instituționali, să se asigure reprezentarea adecvată a statelor membre ale UE și ESA și să fie implicate și alte țări, în special prin intermediul participării acestora la organizațiile interguvernamentale. Pentru a realiza o dezvoltare a GMES eficientă din punct de vedere al costurilor, este esențial ca sistemul să fie construit prin intermediul unei proceduri de implementare pe module sau etape, bazată pe resurse spațiale și terestre disponibile.

3. GMES: O INVESTIȚIE PUBLICĂ ÎN FAVOAREA DEZVOLTĂRII

Cu toate că GMES va fi destinată în principal autorităților publice, aceasta creează, din ce în ce mai mult, și oportunități pentru utilizarea în sistemul privat a surselor de informații și va atrage parteneriate între comunitatea cercetătorilor și sectorul întreprinderilor. Investițiile publice vor incita sectorul industrial să analizeze modalități inovatoare de integrare a tehnologiilor de observare, comunicare și tehnologia informației și ar trebui să faciliteze pătrunderea pe piață prin intermediul unor furnizori de servicii care să creeze o valoare adăugată, dintre care mulți sunt întreprinderi mici și mijlocii (IMM). Aceasta, pe de altă parte, va duce la situația conform căreia, deoarece activitățile sunt din ce în ce mai performante și sunt finanțate de sectorul privat, investițiile publice fie vor fi reduse, treptat, fie vor fi redirecționate către sectoare mai puțin performante, în funcție de prioritățile politice. Astfel, apariția unor oportunități pe piață ar putea determina, în cele din urmă, ponderea investițiilor publice, cu toate că este puțin probabil ca acest lucru să se întâmple pe termen scurt și mediu. În orice caz, se preconizează că GMES va rămâne, în principal, un program orientat către sectorul public.

În acest scop, serviciile GMES ar trebui să fie accesibile în totalitate și cu ușurință, cu excepția cazului în care un astfel de acces nu corespunde intereselor în materie de securitate ale UE și ale statelor membre. Astfel se va sprijini promovarea unei utilizări cât mai extinse și a partajării datelor și a informațiilor în materie de observare a Pământului, în conformitate cu Sistemul european partajat de informații referitoare la mediu (SPIM) propus și cu legislația existentă, precum Directiva INSPIRE, luând în considerare principiile Rețelei mondiale de sisteme de observare a Pământului (GEOSS). În cele din urmă, GMES va analiza sinergiile cu sistemele de navigare prin satelit, îndeosebi cu GALILEO și EGNOS, precum și cu sistemele de comunicare pentru a furniza utilizatorilor informații integrate.

4. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

Cu toate că autonomia europeană a serviciilor GMES este esențială, cooperarea internațională în materie de observare a Pământului rămâne imperativă pentru a răspunde necesităților europene de informare la nivel global și a dezvolta un sistem eficient din punct de vedere al costurilor. GMES nu poate fi implementată cu succes fără a schimba date echivalente în materie de observare prin intermediul unor programe de cooperare, împărțind astfel cu partenerii din afara UE costurile implicate de infrastructura de observare. În plus, numai prin intermediul unei abordări coordonate, care să reunească principalii factori implicați la nivel mondial, este posibil să se acționeze eficient împotriva pericolelor globale care amenință mediul înconjurător. În mod special, dezvoltarea în comun a unor instrumente partajate de observare a Pământului a determinat recunoașterea de către principalii factori implicați la nivel mondial a importanței și a impactului procesului schimbărilor climatice continue. În

acest sens, Comisia propune stabilirea unei strategii internaționale de cooperare pentru GMES. În conformitate cu procesul GMES de la Lisabona, în cazul continentului african această strategie va fi elaborată în parteneriat cu Comisia Uniunii Africane, în cadrul strategiei comune UE-Africa.

Cooperarea internațională ar trebui să se bazeze pe programele de cooperare existente realizate între factorii naționali și interguvernamentali europeni și omologii internaționali ai acestora, de exemplu Organizația Meteorologică Mondială, și ar trebui să fie extinsă asupra unor domenii noi, prin intermediul Grupului pentru observarea Pământului care coordonează eforturile depuse în vederea realizării unei Rețele mondiale de sisteme de observare a Pământului (GEO), cunoscută sub acronimul GEOSS. În cadrul procesului GEO este important să se asigure accesul la date de observare care nu sunt controlate la nivel european și să se definească contribuția europeană la acest demers internațional. Se preconizează, de asemenea, că GMES va reprezenta principala contribuție europeană la planul de implementare globală a GEOSS, cu o durată de 10 ani.

5. FINANȚAREA GMES

GMES este concepută ca un sistem de sisteme care furnizează servicii de interes public și se preconizează că finanțarea acesteia va fi, în principal, publică. Interesul european comun față de un asemenea proiect este clar, dar bugetul actual al UE nu are capacitatea de a-l dezvolta pe deplin, conform potențialului preconizat al programului. Ținând seama de constrângerile de ordin financiar și privind personalul ale Comisiei, precum și de principiul eficienței din punct de vedere al costurilor, în această etapă de dezvoltare singura posibilitate de finanțare este de a dezvolta programul pe module. Aceasta înseamnă că orice extindere posibilă a domeniilor acoperite de serviciile GMES care va fi luată în considerare și fiecare nouă evoluție a GMES vor fi evaluate, pe baza unor criterii transparente, în funcție de principiile eficienței din punct de vedere al costurilor, precum și în funcție de necesitățile utilizatorilor, de interesele UE în privința politicii din acest domeniu și de capacitatea de a asigura finanțarea și structurile organizaționale necesare.

Este necesară o tranziție lină între cele trei etape, fiecare dintre acestea oferind rezultate care sunt utilizate în celelalte două etape: etapa demonstrativă, care este finanțată prin intermediul fondurilor pentru cercetare și dezvoltare; etapa pre-operațională, care este finanțată prin intermediul unor fonduri mixte - pentru cercetare și dezvoltare și fonduri operaționale - și etapa operațională, care este finanțată prin fonduri operaționale de către UE și de către bugetele operaționale naționale și interguvernamentale, cu mențiunea că fondurile pentru cercetare și dezvoltare vor continua să fie necesare în cursul etapei operaționale pentru a asigura evoluția GMES.

GMES va beneficia de cofinanțare la nivel european, interguvernamental și național. Prin urmare, trebuie să se definească principiile de partajare a costurilor, precum și o evaluare a costurilor, pe baza domeniului de aplicare al serviciilor. Nevoile generale de finanțare a GMES vor face obiectul unei analize financiare și bugetare detaliate, efectuată de UE.

Spațiu

Programul comunitar ar trebui să contribuie la durabilitatea infrastructurii spațiale, îndeosebi la disponibilitatea și operațiunile pe orbită și la reaprovizionarea infrastructurii spațiale care, în prezent, este cofinanțată de ESA și CE, în vederea acoperirii lipsurilor existente în materie

de infrastructură. Acesta ar trebui, de asemenea, să furnizeze un program de finanțare pentru accesarea datelor provenite din infrastructura care nu a fost elaborată de ESA.

Comisia va evalua costurile componentei spațiale pe baza Planului pe termen lung privind componenta spațială care este coordonat de ESA, începând cu cerințele actuale în materie de servicii.

In situ

Infrastructura *in situ* este dezvoltată și menținută de statele membre și ar trebui să rămână responsabilitatea acestora. Cu toate acestea, ca urmare a abordării alese în cazul infrastructurii spațiale și în funcție de deciziile adoptate privind dimensiunea și domeniul de aplicare al viitoarelor bugete ale UE, programul comunitar ar trebui să contribuie, după caz, la sprijinirea dezvoltării infrastructurii *in situ*, îndeosebi prin încurajarea atât a coordonării pan-europene, cât și a coordonării globale a colectării și a schimbului de date. Programul comunitar ar trebui să contribuie, de asemenea, la coordonarea activităților care sunt necesare pentru a asigura disponibilitatea datelor *in situ* pentru serviciile GMES. După caz, ar trebui implementate, de asemenea, măsuri însoțitoare în legătură cu, de exemplu, sprijinul acordat activităților transfrontaliere și rețelelor globale.

Servicii

Se preconizează că programul GMES va asigura cofinanțarea serviciilor operaționale. Provocarea constă în consolidarea rezultatelor obținute în urma investițiilor masive care au fost deja făcute în programul-cadru pentru cercetare al UE și la nivel național și interguvernamental. Diferitele comunități de utilizatori se așteaptă ca UE să asigure durabilitatea serviciilor GMES și să pună în aplicare măsuri însoțitoare în sprijinul inovării și al pătrunderii pe piață în sectorul aferent.

Costurile implicate de componenta serviciilor vor fi evaluate pe baza domeniului de aplicare identificat de grupurile de experți ale comunităților de utilizatori, precum și pe baza studiilor efectuate anterior și a serviciilor pre-operaționale deja existente[10].

Pe baza unor estimări precise ale costurilor, Comisia va înainta o propunere legislativă pentru definirea contribuției UE la etapa operațională a GMES, pentru perioada 2011-2013. În funcție de rezultatele unei evaluări bugetare și financiare, precum și de disponibilitatea fondurilor și a structurilor organizaționale necesare, contribuția UE de după 2014 ar trebui să susțină operațiunile GMES.

6. MENȚINEREA UNEI CAPACITĂȚI DE OBSERVARE A PĂMÂNTULUI: GUVERNANȚA

Numeroși factori vor contribui la implementarea GMES, printre aceștia numărându-se agenții interguvernamentale, precum ESA, organizații naționale și regionale[11], agenții de protecție a mediului, servicii de protecție civilă, agenții spațiale, întreprinderile și comunitățile utilizatorilor.

---

[10] Conform prezentării din cadrul Forumului GMES 2008 organizat de președinția franceză între 16 - 17 octombrie 2008, la Lille.

[11] În cadrul politicii de coeziune, pentru perioada 2007-2013, Comisia a oferit noi oportunități statelor membre și regiunilor să sprijine implementarea GMES.

Succesul GMES va necesita stabilirea unor parteneriate între diferiții factori implicați, sub conducerea UE. Aceste parteneriate ar trebui să asigure integrarea elementelor existente și a celor noi, garantând, astfel, faptul că deciziile sunt adoptate pe baza unei diviziuni clare a rolurilor și a responsabilităților, precum și pe baza principiului răspunderii pentru cheltuielile publice, respectându-se, în același timp, subsidiaritatea și asigurând transparența. Acestea ar trebui să furnizeze, de asemenea, un cadru în care statele membre care se angajează în parteneriate cu Comunitatea să își poată asigura disponibilitatea pe termen lung a activelor.

În cadrul acestor parteneriate, Comisia Europeană ar trebui să exercite activitatea de coordonare politică generală a programului GMES, inclusiv privind administrarea și implementarea instituțională, a bugetului UE și a programului, contribuția la dezvoltarea pieței și activitățile de cooperare internațională. Pe baza experienței acumulate în implementarea GMES, vor fi examinate modalități alternative de organizare.

6.1. Implementarea tehnică

Implementarea tehnică a programului ar trebui să fie încredințată, în principal, entităților europene care interacționează cu factorii publici și privați implicați.

Spațiu

Agenția Spațială Europeană ar trebui să coordoneze implementarea componentei spațiale.

Începând cu analiza necesităților privind observarea spațială ca răspuns la cerințele în materie de servicii, ESA ar trebui să asigure pentru CE și în numele acesteia disponibilitatea pe termen lung a componentei spațiale a GMES. Pentru toate tipurile de infrastructură spațială, aceasta va presupune, în principal, pregătirea și consolidarea procesului de luare a deciziilor în cadrul componentei spațiale, inclusiv:

- pregătirea unui Plan de implementare a componentei spațiale
- supravegherea și monitorizarea implementării planului respectiv
- coordonarea activităților de cercetare și dezvoltare în vederea modernizării infrastructurii de observare, în sprijinul evoluției cerințelor în materie de servicii, conform aprobării de către organismele de guvernanță a GMES.

Pentru observarea terestră de rutină a atmosferei și a oceanelor, ESA ar trebui să asigure coordonarea cu Organizația Europeană pentru Exploatarea Sateliților Meteorologici (EUMETSAT), care asigură legătura cu furnizorii de servicii meteorologice, în vederea colectării necesităților acestora în materie de observare spațială.

Pentru infrastructura nouă din cadrul componentei spațiale, care s-ar putea dovedi necesară pentru acoperirea lipsurilor privind furnizarea serviciilor GMES, rolul efectuării achizițiilor ar trebui să revină tot ESA și, după caz, agentului de dezvoltare, pentru UE și în numele acesteia. ESA ar trebui să furnizeze specificații privind misiunea, elaborate pe baza cerințelor în materie de servicii, și să evalueze conformitatea cu acestea.

Pe termen scurt, ar trebui să fie create următoarele condiții[12] pentru operațiunile misiunilor santinelă cofinanțate de ESA și UE:

- ESA se va ocupa de funcționarea infrastructurii spațiale menită să sprijine serviciile teritoriale și de urgență[13], până la momentul în care va fi selectat un operator;

- EUMETSAT se va ocupa de funcționarea infrastructurii spațiale menită să sprijine serviciile maritime și atmosferice[14]. Având în vedere modelul cooperării de succes dintre cele două organizații în sprijinul meteorologiei, ESA va coordona, împreună cu EUMETSAT, dezvoltarea segmentului terestru.

In situ

În mod asemănător cu procedura din cazul componentei spațiale, implementarea componentei *in situ* se axează îndeosebi pe aspectul garantării și pe termen lung a accesului ușor la datele necesare serviciilor GMES, precum și pe durabilitatea rețelelor de observare *in situ*. Astfel de date și rețele de observare *in situ* se află, în prezent, în special sub controlul autorităților naționale, regionale și locale, precum și al diferitor rețele europene.

Se preconizează că AEM va îndeplini un rol important, în coordonare cu Comisia, în legătură cu supravegherea unor servicii și coordonarea cu comunitățile de utilizatori, sub egida SPIM. Unele activități specifice de coordonare ar putea fi delegate altor organisme de coordonare relevante existente[15].

Servicii

Pentru a asigura furnizarea de servicii operaționale maritime și atmosferice, Comisia sugerează să se înființeze o rețea de centre tehnice la nivelul UE. În acest context, Centrul European pentru Previziuni Meteorologice pe Termen Mediu (CEPMTM) ar putea fi însărcinat cu coordonarea rețelei pe probleme atmosferice. Pentru serviciul maritim, până la momentul adoptării unor decizii pe termen lung, Comisia va lansa, mai întâi, cereri de propuneri pentru a consolida rețeaua și a alege coordonatorul acesteia.

Serviciile teritoriale, de urgență și de securitate ar trebui să fie furnizate sub controlul autorităților naționale și regionale. Prin urmare, va fi necesară o metodologie comună astfel încât serviciile respective să poată fi integrate și agregate la nivel european conform modelului agricol, care a fost integrat cu succes. Comisia este pregătită să contribuie la elaborarea unei metodologii comune pentru furnizarea serviciilor și agregarea produselor geoinformaționale. În contextul consolidării activităților de gestionare a situațiilor de criză,

---

12 În conformitate cu discuțiile tehnice purtate de ESA și EUMETSAT.

13 Inclusiv Santinelele 1 și 2, care poartă senzori pentru obținerea de imagini multispectrale și de date radar, precum și partea terestră a Santinelei 3.

14 Inclusiv instrumentele Santinelelor 4 și 5 care se află la bordul misiunilor EUMETSAT și partea maritimă a Santinelei 3.

15 De exemplu, EUMETNET (Rețeaua Serviciilor Meteorologice Europene) pentru sistemele și serviciile meteorologice de observare *in situ*; EUROGOOS (Asociația Europeană pentru Sistemul de Observare Terestră); EUROGEOGRAPHICS (Asociația Europeană a Agențiilor Naționale de Cartografiere și Cadastru) și Eurogeosurveys (Asociația Serviciilor Geologice Naționale din Comunitatea Europeană) pentru cartografiere, geologie, cartare și date de referință; și EMODNET (Rețeaua Europeană pentru Observare și Date Maritime) pentru date maritime sau alte organisme aflate sub egida politicii maritime integrate a UE.

serviciul de urgență va fi pus la dispoziția diferitor factori comunitari și de la nivelul statelor membre care sunt responsabili cu acțiunile adoptate ca răspuns la situații de urgență, inclusiv prin intermediul instrumentului de răspuns în materie de protecție civilă, al intervențiilor de ajutor umanitar și al operațiunilor de gestionare a situațiilor de criză.

În plus, Comisia va asigura sprijin tehnic pentru elaborarea și implementarea de servicii la nivel comunitar și național prin intermediul Centrul său Comun de Cercetare (CCC) și al serviciilor Eurostat.

Pentru a păstra orientarea către utilizatori, este necesară stabilirea în cadrul GMES a unei legături puternice cu aceștia, prin intermediul unor structuri care să fie apropiate de comunitățile utilizatorilor. Câteva agenții și organisme înființate de UE vor fi nu numai viitorii utilizatori ai serviciilor GMES, ci ar putea contribui, de asemenea, la agregarea cerințelor în materie de servicii și a furnizării serviciilor, de exemplu: Agenția Europeană de Mediu (AEM), Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA), Centrul Satelitar al Uniunii Europene (CSUE), Agenția Europeană de Apărare (AEA) și Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene (FRONTEX). Alte agenții ar putea, de asemenea, să fie implicate, în funcție de necesitățile și de evoluția serviciilor GMES.

În unele cazuri, ar putea fi necesar ca mandatul și resursele agențiilor specializate să fie examinate pentru a permite contribuția serviciilor GMES, luând în considerare discuțiile purtate în prezent cu privire la viitorul agențiilor europene[16].

6.2 Coordonarea parteneriatului

Comisia va fi responsabilă de coordonarea generală a GMES, fiind asistată în implementarea programului UE de un Consiliu al partenerilor și de un Comitet privind programul. În plus, se sugerează să se prevadă înființarea unui Consiliu de securitate și a unui Forum al utilizatorilor, care ar trebui să ofere servicii de consiliere Comisiei.

A fost utilizat un proces de stabilire a necesităților utilizatorilor pentru selectarea unor servicii rapide și a unor servicii pilot și pentru dezvoltarea de către ESA a infrastructurii de observare spațială. Acest proces ar trebui să se concretizeze, în prezent, prin înființarea programului GMES. Procesul va include:

- definirea cerințelor utilizatorilor;
- consolidarea domeniului de aplicare și a conținutului serviciilor și a cerințelor aferente în materie de observare; și
- definirea alcătuirii infrastructurii de observare aferente, în funcție de mijloacele disponibile.

Toți partenerii ar trebui să fie implicați într-un mod structurat în acest proces de luare a deciziilor.

Gestionarea parteneriatului

---

16 COM(2008) 135 final din 11.3.2008.

Consiliul partenerilor, menționat anterior, va fi compus din reprezentanți ai statelor membre care contribuie cu infrastructură la GMES. Alte organizații relevante ar trebui să fie invitate să participe în calitate de observatori. Consiliul partenerilor la GMES va instrumenta implementarea și evoluția viitoare a programului. Discuțiile se vor pregăti la nivel de componentă (componenta serviciilor, componenta *in situ* și componenta spațială), iar reprezentarea în cadrul consiliului ar trebui să fie organizată în consecință.

Implementarea programului UE

Programul comunitar va constitui baza contribuției comunitare la parteneriatul GMES și va completa acțiunile întreprinse de alți parteneri. Acesta ar trebui să permită încheierea unor acorduri internaționale cu țările din afara UE[17], cu posibilitatea unor contribuții financiare.

Comisia, asistată de Comitetul privind programul, va gestiona implementarea programului GMES. Discuțiile se vor pregăti la nivel de componentă (componenta serviciilor, componenta *in situ* și componenta spațială), iar reprezentarea în cadrul comitetului va fi organizată în consecință. Implementarea tehnică va avea loc conform explicațiilor prevăzute la secțiunea 6.1.

Securitatea datelor

O administrare eficace a securității datelor în cadrul GMES trebuie să țină seama de cerințele statelor membre în materie de securitate a datelor și ar ajuta serviciile operaționale să îndeplinească criteriile de bază privind securitatea datelor, în special pentru utilizatorii sistemelor de securitate, prin identificarea și diminuarea unor riscuri precum proliferarea datelor, dezvăluirea intereselor sau incertitudini cu privire la fiabilitatea serviciilor GMES.

Activitățile aferente menite să ofere orientări și material de utilizat în scopul securității datelor, care îndeplinesc cerințele statelor membre în materie de securitate, ar trebui să fie filtrate de Consiliul pentru securitate, pe baza tuturor experiențelor relevante în acest domeniu.

Îndeplinirea cerințelor utilizatorului

În plus față de alte elemente prezentate în prezenta comunicare, ar trebui să se înființeze un Forum al utilizatorilor în vederea păstrării orientării către utilizator a GMES. Forumul respectiv va avea diverse configurații, în funcție de serviciile vizate și va dezbate, după caz, aspecte tehnice și științifice. Reprezentanții utilizatorilor vor fi selectați pe baza unor criterii transparente, obiective și fără discriminări, luând în considerare necesitatea evitării conflictelor de interese. În cadrul procesului său de administrare, GMES va căuta, de asemenea, să realizeze sinergii cu Galileo în ceea ce privește sprijinul acordat utilizatorilor.

7. CONCLUZII

În anul 2009, Comisia va înainta o propunere legislativă referitoare la un program comunitar de observare a Pământului, intitulat GMES. Împreună cu propunerea privind programul GMES, Comisia va examina finanțarea operațională necesară pentru programul respectiv pentru perioada 2011-2013, ținând seama de constrângerile bugetului comunitar disponibil.

---

[17] De exemplu, statele membre ale ESA sau EUMETSAT care nu sunt membre ale Uniunii Europene.

Deciziile privind condițiile de finanțare și cele organizaționale de după 2013 vor trebui să fie stabilite ca parte integrantă a următorului cadru financiar multianual al UE.

Pe baza principiilor definite privind partajarea costurilor și pe baza unei evaluări a costurilor în funcție de domeniul de aplicare al serviciilor, nevoile generale de finanțare a GMES vor face obiectul unei analize ulterioare, efectuată de UE.

Comisia va coordona gestionarea și implementarea programului GMES, fiind asistată în acest sens de un Comitet privind programul, un Consiliu al partenerilor, un Consiliu pentru securitate și de un Forum al utilizatorilor. Guvernanța interimară va fi propusă de îndată ce această structură de guvernanță va fi în curs de a fi creată.

Comisia va propune pentru GMES o politică privind datele și informațiile completă și deschisă.

Ar trebui să fie utilizate instrumente comunitare în sprijinul competitivității și al inovării, în vederea stimulării creșterii sectorului aferent GMES. Îndeosebi, datorită importanței pe care o prezintă pentru crearea de locuri de muncă și pentru dezvoltare, serviciile GMES ar trebui să fie luate în considerare în cadrul inițiativei privind piețele-pilot.

Comisia va propune o strategie internațională de cooperare pentru GMES. În acest context, Comisia va colabora cu partenerii săi GEO, în conformitate cu condițiile convenite pentru GEOSS[18], cu privire la modul de asigurare sau de menținere a accesului la datele privind observarea și la modul de definire a contribuției europene la acest demers internațional.

[18] Inclusiv planul de implementare GEOSS cu o durată de 10 ani și Declarația de la Cape Town.